

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.003.01.2021

Grzegorz Durak
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy
w Mielcu
ul. F. Chopina 16A,
37-300 Mielec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/043 - Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych przez powiatowe urzędy pracy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu ¹ , ul. F. Chopina 16A, 37-300 Mielec
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Durak, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu od 8 kwietnia 2019 r. Upřednio w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 22 listopada 2018 r. Dyrektorem PUP była Alicja Makowska-Madej. W okresie od 23 listopada 2018 r. do 7 kwietnia 2019 r. Alicja Makowska-Madej pełniła obowiązki Dyrektora PUP.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań przez powiatowe urzędy pracy w zakresie polityki rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych na tym rynku. 2. Prawdółowość i skuteczność aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 do dnia zakończenia kontroli z możliwością wykorzystania dowodów istniejących przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Maciej Pilecki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/38/2021 z 15 marca 2021 r. (akta kontroli str.1-8)

¹ Dalej zwany Urzędem" lub „PUP”.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Urząd zadań z zakresu aktywizacji osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą zwiększyła się liczba zarejestrowanych w Urzędzie bezrobotnych osób niepełnosprawnych (z 233 osób w 2018 r. do 291 w 2020 r. - wzrost o 24,9%), jednakże wzrost ten był mniejszy, niż przyrost ogólnej liczby osób bezrobotnych (z 2895 osób w 2018 r. do 3684 w 2020 r. – wzrost o 27,3%). Urząd prawidłowo prowadził działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wykorzystując przy tym dostępne usługi rynku pracy określone art. 35 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*⁴. Wspierał także osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu pracy organizując szkolenia, staże, udział w robotach publicznych czy pracach interwencyjnych oraz przyznawał jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej i refundował koszty doposażenia stanowisk pracy.

Nie stwierdzono przypadków dyskryminacji osób niepełnosprawnych

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁵ kontrolowanej działalności.

OBSZAR

1. Realizacja zadań przez PUP w zakresie polityki rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Opis stanu faktycznego

1.1. Realizacja zadań samorządu w zakresie polityki rynku pracy.

„Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy Powiatu Mieckiego na lata 2016-2022”⁶ zawierał m.in. zadania i działania jakie założono do realizacji w latach 2016-2022, mające na celu aktywizację lokalnego rynku pracy. Celem głównym Programu Promocji Zatrudnienia była promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy przy jednoczesnym podnoszeniu jakości usług świadczonych na rzecz klientów. Celami szczegółowymi były:

- wspieranie aktywności zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, pracodawców i ich kadr,
- realizacja programów rynku pracy i projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Uzyskiwanie wysokiej efektywności programów na rzecz promocji zatrudnienia realizowanych przez Urząd,
- współpraca z instytucjami i partnerami rynku pracy oraz społecznością lokalną.

Program Promocji Zatrudnienia nie określał zadań ani działań skierowanych *stricto* do niepełnosprawnych osób bezrobotnych.

Program został opracowany przez Urząd, a przyjęty przez Radę Powiatu w dniu 25 stycznia 2016 r. Określono w nim mierniki realizacji poszczególnych zadań

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz.U. z 2020 r., poz. 1409 ze zm.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Program stanowił załącznik do „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Mieckim na lata 2016-2022” – dalej „Program Promocji Zatrudnienia”.

i działań w ramach celów szczegółowych⁷. Mierniki te nie odnosiły się do aktywizacji osób niepełnosprawnych. W okresie objętym kontrolą ww. Program nie był modyfikowany oraz nie był poddawany ewaluacji.

(akta kontroli str. 9-169)

W latach 2018-2020, PUP na realizację podstawowych form aktywizacji zawodowej uzyskał środki w kwocie 31 242,9 tys. zł (wydatkował 29 194,5 tys. zł) z następujących źródeł:

- z Funduszu Pracy pozyskał kwotę – 6 607,8 tys. zł, a wydatkował – 6 531,3 tys. zł,
- z Europejskiego Funduszu Społecznego pozyskał kwotę – 2 183,0 tys. zł, a wydatkował – 1 754,9 tys. zł,
- środków europejskich pozyskał kwotę – 22 287,1 tys. zł a wydatkował – 20 743,3 tys. zł.
- z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych⁸ pozyskał kwotę 165 tys. zł. Cała kwota została wydatkowana.

Ze środków PFRON Urząd corocznie refundował koszty wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. W 2018 r. dofinansowano jedno stanowisko pracy w kwocie 35 tys. zł. W 2019 r. dofinansowano wyposażenie dwóch stanowisk na kwotę 40 tys. zł. W 2020 r. dofinansowano wyposażenie dwóch stanowisk na kwotę 90 tys. zł.

Całość środków, które Urząd otrzymał z PFRON została przydzielona na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym⁹. Środki te zostały wydatkowane na zadania określone uchwałami Rady Powiatu Mieleckiego.

W 2018 roku Urząd na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej wydatkował następujące kwoty: na szkolenia - 202,8 tys. zł, na staże – 3 381,2 tys. zł, na roboty publiczne – 446,5 tys. zł, na prace interwencyjne – 856,0 tys. zł, na jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - 3 618 tys. zł, na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy 3 034,6 tys. zł.

W 2019 roku Urząd na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej wydatkował następujące kwoty: na szkolenia – 207,3 tys. zł, na staże – 3 339 tys. zł, na roboty publiczne – 471,6 tys. zł, na prace interwencyjne – 564,9 tys. zł, na jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 2 194,6 tys. zł, na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy 2 278,8 tys. zł.

W 2020 roku Urząd na realizację poszczególnych form aktywizacji zawodowej wydatkował następujące kwoty: na szkolenia – 6 tys. zł, na staże – 2 737,3 tys. zł, na roboty publiczne – 378,3 tys. zł, na prace interwencyjne – 706,6 tys. zł, na jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 1 907,8 tys. zł, na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy 2 697,9 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków odmowy osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w realizowanych przez Urząd formach aktywizacji zawodowej. PUP nie posiadał informacji dotyczącej liczby osób niepełnosprawnych uczestniczących w poszczególnych formach aktywizacji ani kwot wydatkowanych na osoby niepełnosprawne, ponieważ aktywizacja osób niepełnosprawnych była finansowana w ramach ogólnych limitów na poszczególne formy aktywizacji.

(akta kontroli str. 170-185)

⁷ Np. do realizacji celu 1 – wspieranie aktywności zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy określono następujące mierniki: liczba osób aktywizowanych poprzez instrumenty rynku pracy, liczba osób korzystających z porady zawodowej, liczba uczestników spotkań grupowych, liczba przeprowadzonych badań, oraz liczba osób, które podwyższyły kompetencje zawodowe.

⁸ Dalej zwany „PFRON”.

⁹ Dz.U. z 2019 r., poz. 1605.

W okresie objętym kontrolą Urząd realizował sześć projektów, których celem było wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych. Analizie poddano trzy z nich, tj.:

1. „Aktywizacja osób powyżej 29 roku życia pozostających bez pracy w powiecie mieleckim (IV etap)” – wartość projektu 8 853,9 tys. zł, w tym ze środków europejskich – 7 525,8 tys. zł oraz z wkładu krajowego – 1 328,1 tys. zł. Projekt zakładał m.in. przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, doposażenie lub wyposażenie stanowisk pracy oraz inne instrumenty dofinansowania w związku z COVID-19.

W ramach projektu, z 75 osób uczestniczących (w tym siedmiu osób niepełnosprawnych), zatrudnionych zostało 49 osób (w tym sześć osób niepełnosprawnych). Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało 26 osób, w tym jedna osoba niepełnosprawna. Zakładana w projekcie wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy miała wynieść 44,3%. Osiągnięto wartość 100% (w tym wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osoby niepełnosprawnej wyniosła 100%).

2. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie mieleckim (III etap)” – wartość projektu – 7 147,5 tys. zł, w tym ze środków wspólnotowych – 5678 tys. zł, wkład własny – 579,6 tys. zł. Projekt zakładał przeznaczenie środków na pośrednictwo pracy, pośrednictwo zawodowe, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, odbycie stażu oraz przekazanie bonów na zasiedlenie. Planowano podjąć próbę aktywizacji 800 osób, w tym 31 osób niepełnosprawnych. Formami aktywizacji objęto 803 osoby, w tym 33 osoby niepełnosprawne. Założono następujące wartości wskaźników:

- współczynnik efektywności zatrudnieniowej 43% - osiągnięto wartość 89,78%,
- wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w przypadku uczestników z niepełnosprawnością 17% - osiągnięto wartość 78,26%,
- wskaźnik efektywności zatrudnieniowej w przypadku uczestników długotrwale bezrobotnych 35% - osiągnięto wartość 76,57%.

Łącznie zatrudnionych zostało 496 osób, w tym 18 osób niepełnosprawnych. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało 116 osób, w tym trzy osoby niepełnosprawne.

3. „Przygotowani do pracy” – łączna wysokość dofinansowania wyniosła 1 362,5 tys. zł, w tym: środki europejskie – 1 277,9 tys. zł, wkład własny – 121 tys. zł. Projekt zakładał podniesienie aktywności zawodowej i zdolności do zatrudnienia 150 osób powyżej 29 roku życia zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w Urzędzie, osób niepełnosprawnych oraz osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach zawodowych. Planowano podjąć próbę aktywizacji 150 osób, w tym 12 niepełnosprawnych objąć następującymi formami aktywizacji: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia oraz staże. Z grupy 150 uczestników (w tym 18 niepełnosprawnych), zatrudnionych zostało 118 osób (w tym 15 niepełnosprawnych). W ramach projektu założono m.in. wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla uczestników projektu z niepełnosprawnościami, którego wartość miała wynieść 43%. Osiągnięto wartość wskaźnika 88,24%.

Wszyscy uczestnicy w ramach trzech analizowanych projektów realizowanych przez PUP zostali prawidłowo zakwalifikowani do udziału w tych projektach. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które zgłosiły się do powyższych projektów zostały zakwalifikowane do uczestnictwa.

(akta kontroli str. 186-392)

Budynek, w którym znajdował się Urząd, zlokalizowany był przy ul. Chopina 16A w Mielcu. Budynek usytuowany był na wzniesieniu, prowadziła do niego jedna droga (podjazd i schody) o dużym stopniu nachylenia - trudna do pokonania dla osoby

poruszającej się samodzielnie na ręcznym wózku. Na parkingu przed wejściem do budynku znajdowały się oznaczone dwa miejsca parkingowe dla niepełnosprawnych zlokalizowane w pobliżu wejścia oraz podjazdu dla osób poruszających się na wózkach. W przedsionku, na wydzielonej części tablicy ogłoszeń, wywieszone były oferty pracy dla osób z orzecznym stopniem niepełnosprawności. Obsługa osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach odbywała się na parterze Urzędu. Tam również znajdowała się toaleta dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne poruszające się na wózku nie miały możliwości dostać się na piętro, gdyż w PUP nie było windy. W razie potrzeby kontaktu osoby niepełnosprawnej z pracownikiem, który przyjmował na piętrze, pracownik ten schodził na parter i obsługiwał niepełnosprawnego petenta. Na korytarzu znajdowała się tablica informacyjna, z której wynikało m.in., że istnieje możliwość skorzystania z usług tłumacza języka migowego. W Urzędzie nie było zatrudnionych osób posługujących się językiem migowym. W latach poprzednich w PUP zostali przeszkoleni pracownicy w posługiwaniu się językiem migowym, ale na dzień przeprowadzania kontroli, żadna z tych osób już nie pracowała w PUP.

(akta kontroli str. 393-394)

1.2. Rejestracja osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie wynosiła 2895 osób. W 2019 r. uległa zmniejszeniu do 2849 osób, natomiast w 2020 r. liczba ta wzrosła do 3684, tj. o 835 osób (wzrost o 29,3%). W okresie objętym kontrolą liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wzrastała z 259 osób w 2018 r., poprzez 271 osób w 2019 r., do 286 osób w 2020 r.¹⁰

(akta kontroli str. 395)

Urząd nie posiadał danych dotyczących pomocy udzielonej osobom niepełnosprawnym w ramach tzw. tarczy antykryzysowej.

Dyrektor PUP wyjaśnił, że *Urząd realizował działania wspierające uprawnione podmioty w łagodzeniu negatywnych skutków wywołanych wirusem Sars-Cov-2. Z oferowanej pomocy w 2020 r. skorzystało ponad 6900 wnioskodawców, którym przyznano ponad 51,6 milionów złotych. Wsparcie kierowane było bezpośrednio do firm prowadzonych przez osoby fizyczne, pracodawców zatrudniających pracowników oraz organizacji pozarządowych i zgodnie obowiązującymi przepisami, w składanych wnioskach nie było wymagane podawanie informacji dotyczących posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą lub przez pracowników organizacji ubiegających się o taką pomoc. Niemożliwe jest określenie liczby takich osób ani wartości pomocy, która została do nich skierowana, gdyż Urząd nie dysponuje wiedzą w tym zakresie.*

W celu sprawnej realizacji wniosków składanych w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej do ich obsługi skierowano około 70% pracowników merytorycznych Urzędu. Należy jednak podkreślić, że fakt pandemii koronawirusa nie pozbawił osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych, możliwości korzystania z usług świadczonych przez Urząd.

W początkowym okresie pandemii obserwowano zmniejszone zainteresowanie pracodawców przyjmowaniem osób na staże zawodowe oraz tworzeniem subsydiowanych miejsc pracy. Stopniowy wzrost zainteresowania pracodawców usługami i instrumentami rynku pracy zaczął następować od początku III kwartału 2020 roku. W rezultacie aktywizacją zawodową objęto ponad 1200 osób

¹⁰ Stan na koniec każdego roku.

bezrobotnych, a łączne wydatki na usługi instrumenty rynku pracy wyniosły około 9,5 miliona złotych. Stan pandemii wpłynął również na sytuację osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy, choć wpływ ten mierzony liczbą pozostających w ewidencji osób niepełnosprawnych był zdecydowanie mniejszy niż w przypadku ogółu bezrobotnych.

(akta kontroli str. 396-400)

1.3. Usługi rynku pracy.

W 2018 r. do PUP wpłynęło 1191 ofert pracy subsydiowanych (w tym 10 dla osób niepełnosprawnych). W wyniku przekazania ofert zostało zatrudnionych 1093 osób bezrobotnych, w tym 25 osób niepełnosprawnych. Na rozmowy kwalifikacyjne skierowanych zostało 2777 osób w tym 88 osób niepełnosprawnych. Na podstawie skierowania zatrudniono 1093 osoby, w tym 25 osób niepełnosprawnych.

Do Urzędu wpłynęło 2259 ofert pracy niesubsydiowanych, w tym dla 159 dla osób niepełnosprawnych. W wyniku przekazania ofert zostało zatrudnionych 81 osób bezrobotnych, w tym siedem osób niepełnosprawnych. Na rozmowy kwalifikacyjne skierowane zostały 2034 osoby, w tym 90 osób niepełnosprawnych. Na podstawie skierowania zatrudniono 1130 osób, w tym 35 osób niepełnosprawnych.

W 2019 r. do PUP wpłynęło więcej subsydiowanych ofert pracy - 1351, lecz zmniejszyła się liczba ofert dla osób niepełnosprawnych (sześć ofert). W wyniku przekazania ofert zostało zatrudnionych 1130 osób bezrobotnych, w tym 35 osób niepełnosprawnych. Na rozmowy kwalifikacyjne skierowane zostały 2034 osoby, w tym 90 osób niepełnosprawnych. Na podstawie skierowania zatrudniono 1130 osób, w tym 35 osób niepełnosprawnych.

Do Urzędu wpłynęły 1664 oferty pracy niesubsydiowane, w tym dla 103 dla osób niepełnosprawnych. W wyniku przekazania ofert zostało zatrudnionych 77 osób bezrobotnych, w tym pięć osób niepełnosprawnych. Na rozmowy kwalifikacyjne skierowanych zostało 709 osób, w tym 65 osób niepełnosprawnych. Na podstawie skierowania zatrudniono 77 osób, w tym pięć osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. do PUP wpłynęło 1018 ofert pracy subsydiowanych, w tym dwie dla osób niepełnosprawnych. W wyniku przekazania ofert zostało zatrudnionych 896 osób bezrobotnych, w tym 23 osoby niepełnosprawne. Na rozmowy kwalifikacyjne skierowanych zostało 1099 osób, w tym 29 osób niepełnosprawnych. Na podstawie skierowania zatrudniono 896 osób, w tym 23 osoby niepełnosprawne.

Do Urzędu wpłynęło 1587 ofert pracy niesubsydiowanych, w tym 84 dla osób niepełnosprawnych. W wyniku przekazania ofert zostało zatrudnionych 48 osób bezrobotnych, w tym trzy osoby niepełnosprawne. Na rozmowy kwalifikacyjne skierowanych zostało 157 osób, w tym 11 osób niepełnosprawnych. Na podstawie skierowania zatrudniono 48 osób, w tym trzy osoby niepełnosprawne.

Analiza dokumentacji 25 osób niepełnosprawnych wykazała, że Urząd prawidłowo realizował usługi rynku pracy, o których mowa w rozporządzeniu ministra pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy¹¹. Realizacja usług rynku pracy polegała m.in. na kierowaniu osób bezrobotnych na szkolenia, udzielanie porad zawodowych, kierowanie na staże, pośredniczenie w zakresie przekazywania ofert.

(akta kontroli str. 401-448, 533-560, 667-687, 738-758, 766-770, 792-796)

¹¹ Dz. U. z 2014 r., poz. 667.

W latach objętych kontrolą PUP skierował na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy, zawodu albo kierunku szkolenia łącznie 145 osób, w tym 10 osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. PUP skierował 83 osoby, w tym sześć osób niepełnosprawnych, w 2019 r. 59 osób, w tym cztery osoby niepełnosprawne, natomiast w 2020 r. trzy osoby, w tym żadnej osoby niepełnosprawnej.

W grupowych poradach zawodowych wzięło udział 204 osoby bezrobotne i poszukujące pracy, w tym dziewięć osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. Urząd skierował do udziału 101 osób, w tym pięć osób niepełnosprawnych, w 2019 r. 93 osoby, w tym cztery osoby niepełnosprawne, natomiast w 2020 r. 10 osób, w tym żadnej osoby niepełnosprawnej.

W okresie objętym kontrolą PUP nie skierował żadnej osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy do udziału w szkoleniach z umiejętności poszukiwania pracy.

W okresie objętym kontrolą PUP kierował bezrobotnych do udziału w grupowych i indywidualnych poradach zawodowych.

W latach 2018-2020 w grupowych poradach zawodowych wzięło udział 842 osoby, w tym 37 osób niepełnosprawnych, natomiast w indywidualnych poradach zawodowych uczestniczyło łącznie 2439 osób, w tym 171 osób niepełnosprawnych.

PUP nie opracował własnych standardów postępowania dotyczących realizacji usług rynku pracy. W ramach działań, o których mowa w art. 38 ust. 1 ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy*, Urząd realizował usługi rynku pracy poprzez prowadzenie pośrednictwa pracy, udzielanie poradnictwa zawodowego oraz organizację szkoleń dla osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 449-450, 490-500)

1.4. Działania kontrolne w PUP.

W okresie objętym kontrolą w PUP przeprowadzono sześć kontroli zewnętrznych. Pięć kontroli zostało przeprowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy. Były to wizyty monitorujące realizację projektów dofinansowywanych ze środków europejskich. Jedną kontrolę przeprowadziła Komisja Rewizyjna Rady Powiatu Mieleckiego i dotyczyła realizacji zadań w zakresie wsparcia aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, a także realizacji zadań, projektów oraz strategii krajowych i unijnych w 2019 r.

W żadnej z przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, a tym samym nie kierowano wniosków ani zaleceń pokontrolnych.

W badanym okresie do PUP nie wpłynęła żadna skarga na działalność Urzędu. Nie wpływały również skargi na działalność Urzędu do Wojewody Podkarpackiego, ani Starosty Powiatu Mieleckiego.

(akta kontroli str. 451-489)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, PUP prawidłowo prowadził działania mające na celu aktywizację osób niepełnosprawnych. Zgodnie z zawartymi umowami realizował projekty służące aktywizacji osób pozostających bez pracy. Projekty te przyniosły planowane efekty i przyczyniły się do spadku bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

2. Prawidłowość i skuteczność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz trwałość ich zatrudnienia.

2.1. Współpraca PUP z osobą niepełnosprawną zarejestrowaną jako bezrobotny/poszukujący pracy.

W 2018 r. zarejestrowanych zostało ogółem 2805 bezrobotnych. Indywidualnym Planem Działania¹² objęto 2859 osób bezrobotnych. W 2019 r. zarejestrowanych zostało 2849 bezrobotnych. IPD objęto 2823 bezrobotnych. W 2020 r. zarejestrowanych zostało 3684 bezrobotnych. IPD objęto 3692 osoby¹³.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora PUP, Urząd opracowuje IPD dla wszystkich osób bezrobotnych. Ewentualny brak takiego Planu miał wyłącznie charakter tymczasowy i mógł wynikać np. z upływu terminu obowiązywania IPD, choroby osoby bezrobotnej lub niedawnej rejestracji w Urzędzie. Dla osób poszukujących pracy IPD tworzone były tylko dla osób zainteresowanych jego opracowaniem. Działania aktywizacyjne, w tym w szczególności pośrednictwo pracy, kierowane i oferowane było wszystkim osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.

Na podstawie analizy dokumentacji 25 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP jako osoby bezrobotne ustalono, że w każdym przypadku opracowywane były IPD (w terminie do 60 dni od rejestracji). Każde IPD było dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości bezrobotnego, opracowywane było z jego udziałem oraz zawierało elementy wskazane w art. 34a ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W ramach kontroli zwrócono się do niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie jako bezrobotne o wypełnienie ankiety dotyczącej ich aktywizacji zawodowej. Analiza udzielonych odpowiedzi nie wykazała nieprawidłowości w funkcjonowaniu Urzędu - żaden z ankietowanych nie wskazał na odmowę uczestnictwa we wnioskowanej formie aktywizacji, ani też nie wnosił uwag do działalności PUP.

Według stanu na koniec 2020 r. w Urzędzie zarejestrowanych jako bezrobotne było 218 osób niepełnosprawnych. Dla wszystkich opracowano IPD.

(akta kontroli str. 501-610, 951-1027)

2.2 Formy wsparcia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie w charakterze bezrobotnych lub poszukujących pracy.

W okresie objętym kontrolą PUP zorganizował szkolenia dla 205 osób bezrobotnych¹⁴. W prowadzonych szkoleniach udział wzięło sześć osób niepełnosprawnych. Nie wystąpiły przypadki organizacji szkoleń wyłącznie dla osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. spośród 95 uczestników, którzy ukończyli szkolenia (w tym trzech niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 68 osób (w tym jedna osoba niepełnosprawna). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 71,58% (dla osób niepełnosprawnych 33,33%), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 2782,35 zł (3500 zł dla osoby niepełnosprawnej).

¹² Dalej zwane „IPD”.

¹³ Liczba osób, dla których sporządzono IPD są większe od liczby osób zarejestrowanych w danym roku z uwagi na ujęcie w sprawozdaniu IPD sporządzonych dla osób zarejestrowanych pod koniec poprzedniego roku.

¹⁴ W 2018 r. dla 98 osób, w tym trzech niepełnosprawnych, w 2019 r. dla 105 osób, w tym trzech niepełnosprawnych, w 2020 r. dla dwóch osób – żadna osoba nie była niepełnosprawna.

W 2019 r. spośród 103 uczestników, którzy ukończyli szkolenia (w tym trzech niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 73 (w tym trzy osoby niepełnosprawne). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 70,78% (dla osób niepełnosprawnych 100%), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 2839,73 zł (700 zł dla osoby niepełnosprawnej).

W 2020 r. spośród trzech uczestników, którzy ukończyli szkolenie (żaden z uczestników nie był osobą niepełnosprawną), dwóch zostało zatrudnionych. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 66,67%, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 3000 zł.

Osoby niepełnosprawne brały udział w następujących szkoleniach:

- Szkolenie z zakresu „Kierowca operator wózków widłowych”,
- Szkolenie z zakresu „Spawanie metodą MAG i metodą TIG,
- Szkolenie z zakresu „Podstawy przedsiębiorczości”.

Wybór podmiotu prowadzącego szkolenia następował w oparciu o kryteria określone § 69 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy*.

PUP monitorował przebieg szkoleń poprzez wizytację prowadzonych zajęć, prowadził analizy dokumentacji szkoleń, a ponadto prowadził analizę wyników ankiet skierowanych do osób biorących udział w szkoleniach oraz analizę skuteczności i efektywności szkoleń. Uczestnicy szkoleń potwierdzali swój udział podpisami na listach obecności.

W latach 2018 – 2020 nie było skarg dotyczących organizowanych przez Urząd szkoleń (dotyczących zarówno wyboru podmiotu prowadzącego szkolenia jak i pochodzących od uczestników szkoleń).

Na dzień 31 grudnia 2020 r. wszystkie osoby niepełnosprawne biorące udział w szkoleniach miały status osób zatrudnionych.

(akta kontroli str. 173-181, 611-686. 771-788)

W okresie objętym kontrolą PUP zorganizował staże dla 1824 osób bezrobotnych¹⁵.

W stażach udział wzięło 61 osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. spośród 440 uczestników, którzy ukończyli staż (w tym 20 niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 379 (w tym 13 osób niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 86,14% (dla osób niepełnosprawnych 65%), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 8272,82 zł (8238,46 zł dla osób niepełnosprawnych).

W 2019 r. spośród 494 uczestników, którzy ukończyli staż (w tym 11 osób niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 429 (w tym dziewięć osób niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 86,84% (81,82% dla osób niepełnosprawnych), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 6093,01 zł (5311,11 zł dla osób niepełnosprawnych).

W 2020 r. spośród 364 uczestników, którzy ukończyli staż (w tym 14 osób niepełnosprawnych), 299 zostało zatrudnionych (10 niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 82,14% (71,43% dla osób niepełnosprawnych), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 9107,69 zł (7330 zł dla osób niepełnosprawnych).

Analiza trzech naborów na staże wykazała, że odbywały się one w sposób prawidłowy oraz konkurencyjny. Analiza prawidłowości naboru osób niepełnosprawnych na odbywanie stażu¹⁶ wykazała, że w Urzędzie przestrzegano zapisów art. 53 ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz

¹⁵ W 2018 r. dla 653 osób, w tym 26 niepełnosprawnych, w 2019 r. dla 587 osób, w tym 17 niepełnosprawnych, w 2020 r. dla 584 osób, w tym 18 niepełnosprawnych.

¹⁶ Analizą objęto cztery staże.

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. *w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych*¹⁷.

Po ukończeniu stażu przez osoby niepełnosprawne pracodawcy zawierali z tymi osobami umowy o pracę na czas określony.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. spośród 32 osób niepełnosprawnych zatrudnionych po ukończeniu stażu, 29 osób miało status osób zatrudnionych.

(akta kontroli str. 611-613, 687-758)

W okresie objętym kontrolą PUP zorganizował prace interwencyjne dla 687 osób bezrobotnych¹⁸. W pracach interwencyjnych udział wzięło 58 osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. spośród 245 osób, które uczestniczyły w pracach interwencyjnych (w tym 15 niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 215 (w tym 13 osób niepełnosprawnych). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 87,76% (dla osób niepełnosprawnych 86,67%), natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł 3981,40 zł (4676,92 zł dla osób niepełnosprawnych).

W 2019 r. spośród 99 osób, które uczestniczyły w pracach interwencyjnych (w tym 15 osób niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 84 (w tym 11 osób niepełnosprawnych). Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej wyniósł 84,85% (73,33% dla osób niepełnosprawnych), natomiast wskaźnik efektywności kosztowej wyniósł 6723,81 zł (5145,45 zł dla osób niepełnosprawnych).

W 2020 r. spośród 194 osób, które uczestniczyły w pracach interwencyjnych (w tym 12 osób niepełnosprawnych), 165 zostało zatrudnionych (osiem niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 85,05% (66,67% dla osób niepełnosprawnych), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 4282,42 zł (5462,50 zł dla osób niepełnosprawnych).

Badanie dokumentacji dotyczącej kierowania przez Urząd osób niepełnosprawnych do prac interwencyjnych¹⁹ wykazało, że prace te organizowano zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. *w sprawie organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne*²⁰.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. z 42 osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w pracach interwencyjnych, 27 nadal miało status osoby zatrudnionej.

(akta kontroli str. 611-613, 759-770)

W okresie objętym kontrolą PUP zorganizował roboty publiczne dla 198 osób bezrobotnych²¹. W robotach publicznych udział wzięło 19 osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. spośród 66 osób, które zakończyły udział w robotach publicznych (w tym siedem osób niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 66 (w tym siedem osób niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 98,51% (dla osób niepełnosprawnych 100%), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 6765,15 zł (5557,14 zł dla osób niepełnosprawnych).

W 2019 r. spośród 74 osób, które zakończyły udział w robotach publicznych (w tym sześć osób niepełnosprawnych) zatrudnionych zostało 71 (w tym sześć osób niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła

¹⁷ Dz. U. z 2009 r. Nr 142, poz. 1160.

¹⁸ W 2018 r. dla 252 osób w tym 29 niepełnosprawnych, w 2019 r. dla 193 osób, w tym 23 niepełnosprawnych, w 2020 r. dla 242 osób, w tym 16 niepełnosprawnych.

¹⁹ Badaniem objęto dokumentację dotyczącą prac interwencyjnych organizowanych przez jeden podmiot.

²⁰ Dz.U. z 2014 r., poz. 864.

²¹ W 2018 r. dla 67 osób w tym 7 niepełnosprawnych, w 2019 r. dla 74 osób, w tym 6 niepełnosprawnych, w 2020 r. dla 57 osób, w tym 6 niepełnosprawnych.

95,95% (100% dla osób niepełnosprawnych), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 6642,25 zł (5100 zł dla osób niepełnosprawnych).

W 2020 r. spośród 57 osób, które zakończyły udział w robotach publicznych (w tym sześć osób niepełnosprawnych), 55 zostało zatrudnionych (sześć osób niepełnosprawnych). Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 96,49% (100% dla osób niepełnosprawnych), natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 6878,18 zł (5666,67 zł dla osób niepełnosprawnych).

Badanie dokumentacji dotyczącej kierowania przez Urząd osób niepełnosprawnych do robót publicznych²² wykazało, że pracodawca utrzymał w zatrudnieniu osobę skierowaną do niego do robót publicznych. Po okresie trwałości zatrudnienia osoba ta nadal była u niego zatrudniona.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. z 19 osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w robotach publicznych, osiem nadal miało status osoby zatrudnionej.

(akta kontroli str. 611-613, 789-805)

W okresie objętym kontrolą PUP udzielił pomocy w formie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej 396 osobom, w tym 12 osobom niepełnosprawnym.

Analiza dokumentacji pięciu spraw związanych z przyznaniem osobom bezrobotnym niepełnosprawnym jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej wykazała, że składane wnioski spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej²³.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki niezakwalifikowania osoby niepełnosprawnej do udziału w szkoleniu. Urząd nie odmówił także osobie niepełnosprawnej przyznania stażu, realizacji prac interwencyjnych lub robót publicznych takim osobom, czy udzielenia jednorazowego wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej.

W 2018 r. jednorazowe środki na podjęcie działalności otrzymały trzy osoby niepełnosprawne. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 100 %, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 33 233,33 zł.

W 2019 r. jednorazowe środki na podjęcie działalności otrzymały dwie osoby niepełnosprawne. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 93,75%, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 38 900 zł.

W 2020 r. jednorazowe środki na podjęcie działalności otrzymało siedem osób niepełnosprawnych. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 100 %, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 2857,14 zł.

W okresie objętym kontrolą PUP nie udzielał pożyczek na utworzenie miejsca pracy osobom niepełnosprawnym prowadzącym działalność gospodarczą, nie dokonywał refundacji wydatków poniesionych na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ani też nie udzielał dofinansowań do oprocentowania kredytów bankowych.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. z 12 osób niepełnosprawnych, które otrzymały jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, 10 nadal prowadziło działalność gospodarczą.

(akta kontroli str. 611-613, 800-873)

2.3 Instrumenty rynku pracy skierowane do pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

²² Badaniem objęto dokumentację dotyczącą robót publicznych organizowanych przez jeden podmiot.

²³ Dz.U. z 2018 r. poz. 2342.

W okresie objętym kontrolą, Urząd w ramach refundacji kosztów wyposażenia (doposażenia) stanowisk pracy wydatkował kwotę:

- 90 tys. zł na refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla ośmiu osób bezrobotnych. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 100%, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 11 250 zł.

- 90 tys. zł na refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla ośmiu osób bezrobotnych. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 93,75%, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 6000 zł.

- 143,7 tys. zł na refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla sześciu osób bezrobotnych. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła 85,71%, natomiast wartość efektywności kosztowej wyniosła 23 950 zł.

Analizą objęto refundacje przyznane trzem podmiotom. Ustalono, że w każdym przypadku przestrzegano zapisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania przez Fundusz Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej²⁴.

Z informacji uzyskanej z Państwowej Inspekcji Pracy - Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie²⁵, spośród trzech badanych podmiotów PIP skontrolowała dwukrotnie jeden z nich. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie doposażania/wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 611-613, 875-9350, 1028-1066)

W latach 2018-2020 PUP nie przyznawał grantów na utworzenie stanowisk pracy, nie dokonywał refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego, nie przyznawał świadczeń aktywizacyjnych, nie udzielał wsparcia organizatorom zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotom o statusie zakładów pracy chronionej, nie refundował kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy spółdzielniom socjalnym oraz nie dokonywał zwrotu opłaconych składek.

(akta kontroli str. 874)

2.4. Efekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Szkolenia

W 2018 r. wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych, którzy ukończyli szkolenia wyniosła 71,58%.

W 2019 r. wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej nie uległa znaczącym wahaniom i wyniosła 70,78%, by w 2020 r. ulec zmniejszeniu do 66,67%.

Dla osób niepełnosprawnych wartość ta w 2018 r. była na poziomie 33,33% by w 2019 r. osiągnąć 100%. W 2020 r. żadna osoba niepełnosprawna nie uczestniczyła w szkoleniu.

Wartości wskaźnika efektywności kosztowej dla szkoleń przeprowadzanych dla osób bezrobotnych sukcesywnie przyrastały do wysokości 3000 zł w roku 2020. Natomiast wskaźnik efektywności kosztowej dotyczący szkoleń przeprowadzanych dla osób niepełnosprawnych uległ zmianie na przestrzeni lat z wartości 3500 zł w 2018 r. do 3000 w 2020 r.

Staże

W 2018 r. wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych, które ukończyły staż wyniosła 86,14%. W 2019 r. wskaźnik ten nieznacznie wzrósł do wartości 86,84%, by w 2020 r. ulec zmniejszeniu do wartości 82,14%. Wartość

²⁴ Dz.U. z 2017 r., poz. 1380.

²⁵ Dalej zwana „PIP”.

tego wskaźnika dla osób niepełnosprawnych w 2018 r. wyniosła 65%, by w 2019 r. osiągnąć wartość 81,82%, tj. zbliżoną do wartości określonej dla wszystkich bezrobotnych. W 2020 r. wskaźnik efektywności zatrudnieniowej zmniejszył się do wartości 71,43%. Wartości wskaźników efektywności kosztowej w odniesieniu do osób bezrobotnych jak i bezrobotnych osób niepełnosprawnych w okresie objętym kontrolą ulegały znacznym wahaniom. Od wartości odpowiednio 8272,82 zł dla osób bezrobotnych i 8238,46 zł dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych w 2018 r., w 2019 r. do wartości odpowiednio 6093,01 zł i 5311,11 zł, by w 2020 r. osiągnąć poziom wyższy od 2018r., tj. odpowiednio 9107,69 zł dla osób bezrobotnych oraz 7330 zł dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych.

Prace interwencyjne

W odniesieniu do prac interwencyjnych wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej wyniosła dla osób bezrobotnych w 2018 r. 87,76% by w 2020 r. osiągnąć wartość 84,85%. Dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych uległa zmniejszeniu z wartości 86,67% do 66,67% w 2020 r.

Wartość wskaźnika efektywności kosztowej dla prac interwencyjnych dla osób bezrobotnych wyniosła 3981,40 zł w 2018 r. by w 2020 r. osiągnąć wartość 4292,42 zł. Wartość tego wskaźnika dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych była wyższa w 2018 r. osiągając 4676,92 zł by w 2020 r. wzrosnąć do 5462,50 zł.

Roboty publiczne

W 2018 r. wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych biorących udział w robotach publicznych wyniosła 98,51% i utrzymała się do 2020 r. na podobnym poziomie, tj. 96,49%. Dla osób niepełnosprawnych wartości te w latach 2018-2020 zachowywały stała poziom 100%.

Wartość wskaźnika efektywności kosztowej dla osób bezrobotnych ulegała nieznacznym wahaniom z poziomu 6765,15 zł w 2018 r. do poziomu 6878,18 zł w 2020 r. Wartość ta dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 5557,14 zł w 2018 r., natomiast w 2020 r. – 5666,67 zł.

Jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej

Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób bezrobotnych wynosiła w 2018 r. 97,3%, a w 2020 r. osiągnęła wartość 99,32%. Wartość ta dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła w latach 2018-2020 100%.

Wartość wskaźnika efektywności kosztowej w przypadku osób bezrobotnych ulegała zmniejszeniu z 25 125,69 zł w 2018 r. do 13 157,24 w 2020 r. Taka sama sytuacja miała miejsce w odniesieniu do tego wskaźnika dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych. Wskaźnik ten z wartości 33 233,33 w 2018 r. uległ zmniejszeniu do wartości 2857,14 zł w 2020 r.

Refundacja kosztów wyposażenia (doposażenia) stanowisk pracy

Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej osób bezrobotnych w 2018 r. wynosiła 90,58% i uległa zwiększeniu do wartości 95,51% w 2020 r. Natomiast wskaźnik ten dla osób bezrobotnych niepełnosprawnych z wartości 100% w 2018 r. osiągnął wartość 85,71% w 2020 r.

(akta kontroli str. 611-613)

Analiza i porównanie danych zawartych w sprawozdaniach MRPIS-01 o rynku pracy oraz MRPIS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu nie wykazała znaczących rozbieżności w długości pozostawania w ewidencji osób bezrobotnych w porównaniu do osób niepełnosprawnych bezrobotnych. Także czas pozostawania w ewidencji osób bezrobotnych, jak i wyrejestrowywanie z ewidencji osób bezrobotnych i osób

niepełnosprawnych bezrobotnych był zbliżony. Składane propozycje aktywizacji zawodowej były dostosowywane do indywidualnych potrzeb osoby bezrobotnej.

Jak wyjaśnił Dyrektor PUP, trudności w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych wynikają z szeregu czynników, w tym między innymi nastawienia samych osób do poszukiwania i podejmowania zatrudnienia (uwarunkowania psychologiczne), rzeczywistego stanu zdrowia niepełnosprawnego, ale również stanu zdrowia postrzeganego subiektywnie przez samą zainteresowaną osobę, wyobrażenia o sytuacji na rynku pracy i związanych z tym formułowanych oczekiwań, co do warunków pracy i płacy oraz często relatywnie niskiej świadomości konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych. Drugą grupę czynników stanowią wszystkie te dotyczące tworzenia miejsc pracy przez samych pracodawców w tym stereotypowe postrzeganie pracowników niepełnosprawnych jako mniej wydajnych i efektywnych; brak rzetelnej i pełnej wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia finansowego dla firmy, która zatrudnia osoby niepełnosprawne; obawy związane z częstszą absencją chorobową niepełnosprawnych pracowników jak również niedogodności związane z ograniczonym czasem pracy osób niepełnosprawnych; przekonanie, że zatrudnianie osób niepełnosprawnych będzie wiązało się z koniecznością ponoszenia większych nakładów finansowych na dostosowanie stanowisk pracy do wymagań osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności; przeświadczenie, że zatrudnienie takiej osoby będzie generować zdecydowanie większe koszty zatrudnienia oraz obawy, iż pracodawca będzie nadzorowany i zdecydowanie częściej kontrolowany przez PFRON i PIP.

Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu obserwuje także zjawisko niechęci osób niepełnosprawnych do podejmowania aktywizacji i zatrudnienia, co w konsekwencji wpływa na skuteczność podejmowanych działań. Z doświadczeń płynących z bezpośrednich rozmów pośredników pracy z osobami z orzeczoną stopniem niepełnosprawności wynika, że znaczna grupa niepełnosprawnych obawia się, że nie poradzi sobie w pracy i nie będzie w stanie wykonywać powierzonych obowiązków. Część osób jest negatywnie nastawiona do samego procesu poszukiwania pracy i nie wierzy, że znalezienie pracy będzie w ogóle możliwe. Należy podkreślić, że niektóre osoby niepełnosprawne, pomimo, że mogłyby pracować i posiadane przez nie orzeczenie nie wyklucza takiej możliwości to jednak postrzegają one swoje ograniczenia jako znaczne i istotne uważając, że nie są w stanie podjąć jakiegokolwiek zatrudnienia.

(akta kontroli str. 190-347, 401, 501-584, 608-613)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, działania podejmowane przez PUP w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych były skuteczne i prowadziły do spadku bezrobocia w tej grupie, a wykorzystywane instrumenty rynku pracy przyczyniały się do powrotu osób niepełnosprawnych na rynek pracy.

IPD, o których mowa 34a ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, zawierały elementy, o których mowa w powołanym przepisie.

Nie stwierdzono również przypadków dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 5 lipca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

Kontroler
Maciej Pilecki
starszy inspektor k.p.

/-/

/-/